

Natuurfotograaf Job van de Peppel van alle markten thuis

De fanatieke lezers van Veluweboeken, zullen ongetwijfeld de naam Job van de Peppel wel eens tegengekomen zijn. Job van de Peppel werd geboren op 13 april 1892, en overleed op 18 oktober 1968. Van de Peppel heeft heel wat dieren, planten en landschappen gefotografeerd. Hij was een verwoed natuurliefhebber en nog een van de oude garde op de Veluwe, die met een platencamera is begonnen.

Job van de Peppel. (Foto: Archief JGS)

Reden te meer om eens een bezoekje te brengen bij zijn dochter Petronella (Nel), die in Wageningen woont. Natuurlijk wil ze graag over haar vader praten, want ze mist hem nog elke dag. De foto die de omslag van deze Veluenaar siert, is gemaakt door haar vader. Ze was toen nog klein, maar ze herinnert het zich nog heel goed. Op de stoep voor het huis met het fokshondje Liesje en de tamme kraai die uit de hand kwam eten. "Ja", zegt ze: "Mijn vader kon erg goed fotograferen, daarnaast had hij ook twee rechterhanden. Van alle markten was hij thuis, na de Ambachtschool waar hij werd opgeleid tot bouwkundig tekenaar. Daarna is hij begonnen als botanisch en zoölogisch technisch assistent en amanuensis aan de Landbouw Hogeschool hier in Wageningen. Eerst bij het aardappelonderzoek, later bij de bestrijding van plagen, zoals die van mussen in de Wieringermeer en roeken en bisamratten in het gehele land."

Dieren levensecht opzetten

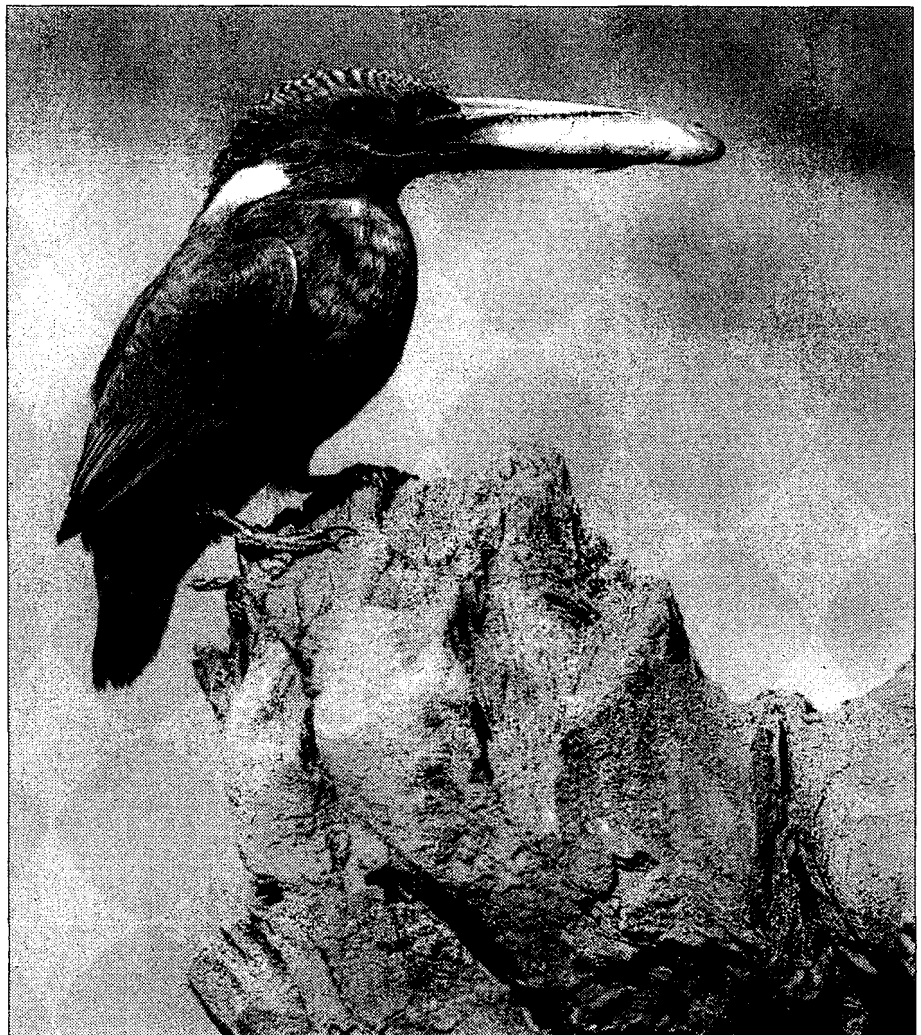
Een man met gouden handen, die kon timmeren, glasblazen, lassen, boetsen, tekenen en schilderen. Hij had veel verstand van het boerenwerk, tuinierde en was bovendien een vakkundige preparateur. Grote en kleine door hem gemaakte diorama's van vogels en

zoogdieren zijn tentoongesteld geweest in Engeland (British Museum Londen). Veel dieren die hij heeft opgezet, stonden jarenlang in het Jachtmuseum te Doorwerth. De achtergronden in het museum werden geschilderd door Ben van Londen. De dieren werden altijd in een levensechte houding opgezet. "Als vader hiermee aan tafel bezig was, dan stond ik altijd op m'n tenen op de punten van zijn klompen," aldus Nel. "Zo staande tussen zijn benen kon ik goed zien hoe het allemaal in zijn werk

ging, soms hielp ik een handje, later heb ik daar heel veel profijt van gehad."

Internationaal onderscheiden

Hij leverde jarenlang vele foto's voor de boeken van A.B. Wigman. "Vader heeft daar nooit een cent voor gekregen", aldus zijn dochter. "Wigman vroeg altijd om een mooie plaat bij zijn artikelen en verhalen, maar toen mijn vader hem op een gegeven moment daar een vergoeding voor vroeg, was

Ijsvogel

(Foto: Job van de Peppel)

Wigman zeer verbolgen en is nooit meer geweest!"

Dat Job van de Peppel een voortreffelijk fotograaf was - hij behoorde samen met Steenhuizen, Tepe, Burdet en Vijverberg tot de pioniers - bewijst wel de onderscheiding die hij ontving in Londen. Op een internationale fototentoonstelling van "Country Life", waarbij zo'n 1300 foto's hingen uit de hele wereld, werden van de honderd beste foto's drie foto's van hem uitgekozen. Dit waren een edelhert, purperreiger en een ijsvogel; alle drie zijn ze opgenomen in een boekwerk.

Met camera en kijker

Volgens de bekende natuurvorser Jan. P. Strijbos nam Job van de Peppel onder de vele Nederlandse natuur-

vogelfotografen een voorname en uitzonderlijke plaats in. Hij bemoeide zich niet alleen met de vogels uit zijn omgeving, maar richtte zijn camera ook op de zo uiterst moeilijk onder schot te krijgen zoogdieren. In 1939 stelde hij een prachtig boekwerk samen: "Met camera en kijker", waarin tachtig van zijn beste foto's werden afgedrukt, aangevuld met prachtige en leerzame verhalen.

In het begin van de Tweede Wereldoorlog, waarbij Wageningen voor een belangrijk deel verwoest werd, moest de bevolking van Wageningen vluchten en evacueren. Op een grote zolderschuit, volgepropt met radeloze en angstige vluchtelingen, was Job van de Peppel ook als vanzelfsprekend één van de leiding-gevenden. Als

een geboren leider sprak hij de mensen moed in en zorgde ervoor dat er geen paniek ontstond. Hij wist alle vluchtelingen naar een veilig oord te loodsen, terwijl hij tijdens de vaart over de Rijn tijd wist te vinden om telkens aan te leggen om eigenhandig de koeien te melken, die angstig loeiend en met volle uiers vergeefs op de boer stonden te wachten.

Oorlogstijd

Tijdens deze oorlogsdagen ging vrijwel zijn gehele collectie negatieven en camera's verloren. Dat betekende voor hem niet minder dan een ramp, maar hij liet zich niet uit het veld slaan. Zo begon hij, toen de ellende van de oorlog voorbij was, opnieuw met grote hardnekkigheid aan het samenstellen van een nieuwe collectie. Dat was ook het sein om zich op de kleurenfotografie te werpen.

Van de Peppel introduceerde ook het gebruik van de electronenflits in de Nederlandse vogelfotografie.

Tegen het eind van 1944 stond hij opeens bij Jan P. Strijbos op de stoep. Hij had zijn woonplaats moeten ontvluchten, want de Duitsers hadden hem op de lijst gezet van de ter dood veroordeelden. Een tijdje daarna kwam zijn vrouw daar ook terecht. Strijbos en Van de Peppel maakten een zelfgeconstrueerde kar met wielen en banden van een Harley, waarmee voedseltochten ondernomen werden naar het noorden van Noord-Holland en de Wieringermeer. Over deze hongertochten schreef Jan P. Strijbos het boekje "De Noordvaarders". Daar in Noord-Holland verloor Job de boeren van de schadelijke huismussen - elk graankorreltje was goud waard. In ruil daarvoor wist hij de nodige tarwe los te peuten. Hij vroeg en kreeg vergunning van landeigenaren om bomen te rooien en niemand hanteerde de bijl en de bomenzaag beter dan hij.

Niet bang, maar kwaad

Ook dochter Nel heeft in de oorlog veel meegemaakt. Vanaf het begin stortte zij zich in het verzetswerk. Op de vraag of ze nooit bang is geweest antwoordt ze: "Bang was ik niet, maar wel ontzettend kwaad op de Duitsers. Wat ik doen kon, heb ik gedaan". Ze moest een keer een klein jongetje wegbrengen met de trein, en kreeg halverwege de reis het idee dat men haar achtervolgde. Toen heeft ze tijdens de reis in het toilet haar gezicht en haar anders opgemaakt, haar overjas en

Edelhert

(Foto: Job van de Peppel)

Schuilhut voor het fotograferen.

(Foto: Archief JGS)

handtas binnenstebuiten gekeerd zodat ze heel iemand anders leek. Bij aankomst op het perron liep ze ijskoud langs de controle en gelukkig had niemand iets in de gaten.

Ook kwam Strijbos weleens langs toen Nel in Amsterdam woonde en dan maakte ze van allerlei bijelkaar gescharreld eten iets lekkers voor hem klaar. Later, na de oorlog, kwam ze weer in Wageningen terecht.

Zowel vóór als na zijn pensioenering in 1957 heeft Van de Peppel samengewerkt met het destijds zo genoemde Rijksinstituut voor Veldbiologisch onderzoek in de Natuur (RIVON), met name met A. van Wijngaarden bij het onderzoek van Nederlandse zoogdieren, en de landelijke inventarisatie van onder meer de das en de otter, gepubliceerd in interne verslagen en ook in het blad "Lutra" (1964-1970).

Moerashaas

Dat Van de Peppel over een flinke dosis humor beschikte, blijkt wel uit het navolgende. Op een keer had hij een opgezette haas voorzien van een klein ree-geweijsje. Iedereen in de omgeving dacht dat het echt was en men wist ook te vertellen dat dit een heel aparte soort moest zijn. Het dier kreeg de naam "Moerashaas". Het kwam zelfs zover dat de Marechaussee uit Rhenen opbelde naar Van de Peppel of die er soms meer van wist. "Natuurlijk weet ik daarvan, ik heb hem zelf opgezet, en als u hem wilt zien, dan komt u maar kijken," was Van de Peppel zijn ant-

woord. Toen de mareschaussee arriveerde en de zogenaamde "Moerashaas" eens goed bekeken had, kregen ze in de gaten dat ze flink bij de neus genomen waren.

Om de vader van zijn vriend Henk van de Brink, die weleens konijnen stroopte, eens beet te nemen, stopte hij een konijnenvol met stro en deed hem in de strik. Toen later de oude Van de Brink zijn strikken ging lichten, en dacht dat hij een flink vet konijn te pakken had, vond hij alleen maar vel en stro!

Het zwijn Kees

Op de Hoge Veluwe kwam Job veel bij Jagermeester Nap. Nap had vlakbij huis een wild zwijn lopen dat erg tam was. Dagelijks kwam het zwijn schooien om wat eten, dan kreeg het weleens wat. Het zwijn kreeg de naam Kees en was gek op pepermuntjes. Toen Van de Peppel op een keer samen met een kennis op visite ging bij Nap, kwam opeens het zwijn de hoek om, de kennis zat binnen de kortste keren in een boom. Deze kon zijn ogen niet geloven, toen Van de Peppel heel rustig bleef staan en het zwijn bij hem liet komen, vervolgens een pepermuntje gaf en het beest over de kop aaide. Ook hadden ze een keer van triplex en dierenvel een reebok levensecht nageemaakt en tijdens een jachtdag ergens tussen de struiken gezet. De heren jagers die voorbij kwamen dachten dat er een echte reebok stond, en schoten hun geweer leeg op het dier. Helaas de

bok bleef staan. Nieuwsgierig gingen de jagers kijken en toen men in de gaten kreeg dat men was beetgenomen, klonk vanuit het struikgewas het gelach van de jachtopzichters. Achterop de nepbok stond geschreven; "Wie dit leest moet op een borrel trakteren". Dit spelletje heeft een heel tijdje geduurd, maar op een gegeven ogenblik waren de jachtopzichtersvrouwen het zat, dat hun man telkens dronken thuiskwam.

Tenslotte

Uren kan dochter Nel vertellen over die tijd en over haar geliefde vader. Helaas werd de ijzersterke Job van de Peppel geveld, een ernstige en ellendige ziekte - die zo'n twee en half jaar duurde - sloopte zijn lichaam. Zijn dochter heeft hem tot aan zijn dood liefdevol verzorgd.

Ze koestert de herinneringen aan haar vader, maar heeft ook een deel van zijn nalatenschap geschonken aan de Jac. Gazenbeekstichting. De oude toverlantaarn of projector en enkele honderden zwart-wit glasdiaplaatsjes hebben een plaatsje gekregen in het Gazenbeekarchief. Een aantal dingen wil ze nog even houden om af en toe eens te bekijken, maar ook deze zullen te zijner tijd naar Lunteren komen.

Meer herinneringen aan Job van de Peppel, kunt u lezen in het verhaal van zijn vriend Henk van de Brink in de volgende Veluwenaar.

Louis Fraanje